

**UCHWAŁA NR XXXI/245/2026  
RADY MIASTA SZCZECINEK**

z dnia 26 marca 2026 r.

**w sprawie apelu do Ministra Edukacji Narodowej oraz Ministra Finansów w sprawie pilnej analizy mechanizmu wyliczania potrzeb oświatowych oraz jego wpływu na stabilność finansową samorządów, opracowania skutecznych mechanizmów kompensacji kosztów międzygminnych, w szczególności w zakresie wychowania przedszkolnego oraz zapewnienia rozwiązań, które ograniczą konieczność dopłacania środków własnych przez samorządy do realizacji ustawowego obowiązku edukacyjnego**

Na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 8 i art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2025 r. poz. 1153, z późn. zm.) Rada Miasta Szczecinek uchwala, co następuje:

**§ 1.** Rada Miasta Szczecinek zwraca się do Ministra Edukacji Narodowej oraz Ministra Finansów z apelem o przeprowadzenie ponownej analizy modelu finansowania oświaty przez jednostki samorządu terytorialnego.

**§ 2.** Treść apelu stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

**§ 3.** Zobowiązuje się Przewodniczącą Rady Miasta Szczecinek do przesłania uchwały:

- 1) Ministrowi Edukacji Narodowej,
- 2) Ministrowi Finansów,
- 3) Prezesowi Rady Ministrów,
- 4) Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej,
- 5) Marszałka Senatu Rzeczypospolitej Polskiej,
- 6) Posłom i Senatorom Rzeczypospolitej Polskiej z okręgu obejmującego województwo zachodniopomorskie.

**§ 4.** Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Miasta

**Grażyna Kuszmar**

Załącznik do uchwały nr XXXI/245/2026

Rady Miasta Szczecinek

z dnia 26 marca 2026 r.

**Apel do Ministra Edukacji Narodowej oraz Ministra Finansów w sprawie pilnej analizy mechanizmu wyliczania potrzeb oświatowych oraz jego wpływu na stabilność finansową jednostek samorządu terytorialnego, opracowania skutecznych mechanizmów kompensacji kosztów międzygminnych, w szczególności w zakresie wychowania przedszkolnego oraz zapewnienia rozwiązań, które ograniczą konieczność dopłacania środków własnych przez jednostki samorządu terytorialnego do realizacji ustawowego obowiązku edukacyjnego.**

**Szanowna Pani Minister Edukacji,  
Szanowny Panie Ministrze Finansów,**

Rada Miasta Szczecinek, zwraca się z apelem o pilne i pogłębione przeanalizowanie obowiązującego od 2025 r. modelu finansowania zadań oświatowych jednostek samorządu terytorialnego, opartego na mechanizmie tzw. „potrzeb oświatowych”.

#### 1. Uzasadnienie

Zapewnienie mieszkańcom dostępu do wysokiej jakości edukacji jest jednym z podstawowych zadań samorządu terytorialnego. Realizacja tego obowiązku stanowi jednocześnie największą pozycję wydatkową w budżecie Miasta Szczecinek.

Wprowadzony system finansowania oparty na określaniu „potrzeb oświatowych” miał w założeniu lepiej odzwierciedlać realne koszty funkcjonowania systemu edukacji. W praktyce jednak obserwujemy utrzymujące się – a w wielu przypadkach pogłębiające się – rozbieżności pomiędzy środkami przekazywanymi na realizację zadań oświatowych a rzeczywistymi kosztami ponoszonymi przez samorządy.

Miasto Szczecinek posiada szeroką ofertę edukacyjną dla przedszkolaków, w tym również dla dzieci z niepełnosprawnościami, które wymagają specjalistycznej opieki i wsparcia. Z oferty tej korzystają nie tylko mieszkańcy Szczecinka, lecz także dzieci z gmin ościennych.

W 2025 roku do tzw. „przedszkoli za złotówkę” finansowanych w 100% z budżetu Miasta Szczecinek i przeznaczonych wyłącznie dla jego mieszkańców, uczęszczało 144 dzieci zamieszkałych w innych gminach. W obecnym systemie finansowania oświaty skutkowało to koniecznością pokrycia z budżetu Miasta Szczecinek dodatkowych kosztów w wysokości 1 240 069,92 zł.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami gmina, która jest miejscem zamieszkania dziecka, powinna pokrywać koszty wychowania przedszkolnego. W praktyce mechanizm ten nie zapewnia jednak pełnej rekompensaty wydatków, ponieważ opiera się na uśrednionych stawkach i nie odzwierciedla rzeczywistych kosztów ponoszonych przez gminę zapewniającą miejsca w przedszkolach.

Mechanizm międzygminnych rozliczeń finansowych zbudowany został w sposób, który generuje dodatkowe koszty gminy dotującej placówki przedszkolne. W obecnym kształcie obowiązujących przepisów gmina taka zmuszona jest bowiem zredukować notę księgową wystawianą gminom, które korzystają z jej usług przedszkolnych, o tzw. kwotę potrzeb oświatowych. Tym samym, podstawowa kwota dotacji, którą Miasto Szczecinek przekazuje placówkom przedszkolnym, jest dużo większa aniżeli kwota, jaką odzyskujemy od samorządów, których dzieci w wieku 2,5-5 lat korzystają z różnorodnych form wychowania przedszkolnego zorganizowanych w naszym mieście. Powoduje to stratę finansową, gdyż kwota zwrotu, jaką Miasto Szczecinek odzyskuje od gmin ościennych korzystających z jego placówek przedszkolnych, nie odpowiada faktycznym kosztom utrzymania dziecka w przedszkolu, które ponosi organ dotujący. Sytuację dodatkowo komplikuje fakt wyłączenia z mechanizmu międzygminnych rozliczeń kosztów opieki przedszkolnej dzieci sześciolatków, które realizują ustawowy obowiązek rocznego przygotowania przedszkolnego (na dzieci w tym wieku organ dotujący nie może wystawić żadnej noty obciążeniowej).

Dzieci korzystające z przedszkoli w Szczecinku generują rzeczywiste koszty związane m.in. z wynagrodzeniami pracowników, utrzymaniem infrastruktury, mediami czy zapewnieniem specjalistycznego

wsparcia. Jednocześnie ich rodzice odprowadzają podatki dochodowe w innych gminach, co powoduje brak realnego powiązania między kosztami ponoszonymi przez gminę a uzyskiwanymi przez nią dochodami podatkowymi.

Miasto Szczecinek podjęło próbę zawarcia porozumienia z wójtami gmin ościennych w celu wypracowania mechanizmu rekompensującego ponoszone koszty. Niestety nie udało się osiągnąć porozumienia w tym zakresie.

W związku z powyższym Rada Miasta Szczecinek, kierując się odpowiedzialnością za stabilność finansów publicznych oraz koniecznością zabezpieczenia interesów mieszkańców miasta, podjęła uchwałę mającą na celu ochronę finansów samorządu.

Podjęte rozwiązanie skutkuje w szczególności ukierunkowaniem procesu rekrutacji do przedszkoli prowadzonych przez Miasto Szczecinek na dzieci, których rodzice są mieszkańcami Szczecinka. Narzędziem weryfikacji tego kryterium jest przede wszystkim Karta Mieszkańca „Mój Szczecinek”.

## 2. Skutki obecnego modelu

Pomimo uwzględniania w modelu takich czynników jak:

- struktura szkół,
- liczba oddziałów,
- potrzeby uczniów wymagających wsparcia,
- zatrudnienie kadry pedagogicznej,

finansowanie wynikające z wyliczonych „potrzeb oświatowych” nie pokrywa w pełni kosztów realizacji ustawowego obowiązku zapewnienia mieszkańcom dostępu do edukacji.

W konsekwencji:

- samorządy zmuszone są do systematycznego i znaczącego uzupełniania finansowania oświaty środkami własnymi,
- ogranicza to możliwości realizacji innych zadań publicznych,
- pogłębia presję na budżety lokalne,
- zmniejsza zdolność inwestycyjną jednostek samorządu terytorialnego,
- osłabia stabilność finansową wspólnot samorządowych.

## 3. Problem systemowy

Należy podkreślić, że obowiązek organizacji systemu edukacji spoczywa na samorządach, jednak kluczowe decyzje wpływające na poziom kosztów – w tym dotyczące wynagrodzeń nauczycieli oraz standardów organizacyjnych – podejmowane są na poziomie centralnym.

W obecnym modelu prowadzi to do sytuacji, w której odpowiedzialność organizacyjna pozostaje po stronie samorządu, natomiast poziom finansowania nie gwarantuje pokrycia realnych kosztów realizacji zadania.

## 4. Wniosek i apel

W związku z powyższym wnosimy o:

1. Pilną analizę mechanizmu wyliczania potrzeb oświatowych oraz jego wpływu na stabilność finansową samorządów.

2. Opracowanie skutecznych mechanizmów kompensacji kosztów międzygminnych, w szczególności w zakresie wychowania przedszkolnego.

3. Zapewnienie rozwiązań, które ograniczą konieczność dopłacania środków własnych przez samorządy do realizacji ustawowego obowiązku edukacyjnego.

Celem tych działań powinno być stworzenie systemu finansowania oświaty, który:

- gwarantuje stabilność finansową jednostek samorządu terytorialnego,
- minimalizuje luki w finansowaniu,
- zapewnia adekwatność środków do rzeczywistych kosztów edukacji,
- wspiera równy dostęp dzieci do wysokiej jakości edukacji.